

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра інструментально-виконавської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
_____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інструментальний ансамбль

для студентів

спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
освітнього рівня: перший (бакалаврський)
освітньої програми 025.00.04 «Інструментальне виконавство
(оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»

Київ – 2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Протокол № <u>2089/23</u>	
<u>Жильцов</u> (підпис)	<u>Ж</u> (прізвище, ініціал)
« » 20 <u>23</u> р.	

Розробник: Цимбал Сергій Вікторович, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності.

Викладачі: Цимбал Сергій Вікторович, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності; Тущенко Михайло Михайлович, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності;

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності
Протокол № 9 від 28 серпня 2023 року.

Завідувач кафедри
інструментально-виконавської
майстерності

_____ Маргарита МАЛАХОВА
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
(керівником проектної групи) 025.00.04 «Інструментальне виконавство
(оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»
«___» _____ 2023 року

Гарант освітньо-професійної 025.00.04 «Інструментальне виконавство
(оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»
(керівник проектної групи) _____ Віктор СПОДАРЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено
«___» _____ 2023 року

Заступник декана

з науково-методичної та навчальної роботи _____ Інна ТКАЧЕНКО
(підпис)

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання - денна	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6 / 180	
Курс	III	
Семестр	5	6
Кількість змістових модулів з розподілом:		
Обсяг кредитів	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	30	60
Аудиторні	20	40
модульний контроль	2	4
семестровий контроль		залік
самостійна робота	8	16
форми семестрового контролю		залік

2. Мета навчальної дисципліни

Дисципліна «Інструментальний ансамбль» входить до курсу спеціальних дисциплін. Зміст курсу втілює основні завдання розвитку виконавських ансамблевих здібностей студента та містить такі складові: *теоретична* (реалізується у ході занять із кожним учасником камерного ансамблю залежно від його здібностей та попередньої музичної підготовки); *практична* (здійснюється в ході аудиторних занять у процесі вивчення музичних творів та їх художнього виконання); *самостійна робота студентів* (реалізується в конкретних завданнях для самостійного опрацювання у домашніх заняттях).

Мета курсу - формування інструментально-виконавської компетентності та розвиток творчого потенціалу студента у процесі засвоєння навчального репертуару для камерних ансамблів; підготовка музикантів-спеціалістів, які володіють навичками колективного виконавства, необхідними для майбутньої концертно-педагогічної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни - формування ряду компетентностей студента.

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики,

		педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК-3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК-4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК-5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК-7	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК-8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК-11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК-1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
	СК-2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
	СК-3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
	СК-4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
	СК-5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
	СК-6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
	СК-7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
	СК-9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
	СК-10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
	СК-11	Здатність оперувати професійною термінологією.
	СК-12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
	СК-13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків

	СК-14	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
	СК-17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
	СК-18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. Програмні результати навчання

РН-1	Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.
РН-2	Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів.
РН-3	Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності
РН-4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
РН-5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
ПР-8	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
РН-10	Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.
РН-11	Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській, менеджерській практичній діяльності.
РН-12	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Результати навчання за дисципліною:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- вільно володіти музичним інструментом, уміти використовувати його у концертно-виконавській діяльності;
- бути знайомим зі специфікою інструментального виконавства, особливостями і технічними можливостями інструментів, які беруть участь в ансамблі;
- уміти використовувати засоби виразності при виконанні твору у єдності з партнерами по ансамблю;
- розуміти особливості різноманітних музичних форм, жанрів та стилів; - погоджувати власні виконавські навички з виконавськими уміннями партнерів;
- уміти реалізувати свої творчі напрацювання у концертно-сценічній та педагогічній діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план навчання

Назва змістових модулів, тем	У сь ог о	Розподіл годин між видами робіт					Само стійн а
		Аудиторна:					
		Ле кц ії	Се мі на ри	Пр акт ич ні	Лаб ора тор ні	Інди віду альн і	
Змістовий модуль 1. Культура спільного музикування – важлива сторона професійного виховання студентів-виконавців.							
Тема 1. Вплив камерно-ансамблевої творчості на особистісний і художній розвиток музиканта.	14			10			4
Тема 2. Робота над вихованням узгодженості колективного виконавства.	14			10			4
Разом	28						
Модульний контроль	2						
Семестровий контроль							
Усього за V семестр	30						
Змістовий модуль 2. Формування технічного та художнього аспектів ансамблевої гри.							
Тема 1. Технологічні засади ансамблевого музикування та їх втілення.	28			20			8
Тема 2. Реалізація творчого задуму в ансамблі.	28			20			8
Разом	56						
Модульний контроль	4						
Усього за VI семестр	60						
Усього за III курс	90						

5. Програма навчальної дисципліни «Інструментальний ансамбль»

Змістовий модуль 1 (3 курс, 5 семестр)

Культура спільного музикування – важлива сторона професійного виховання студентів-виконавців.

Тема 1. Вплив ансамблевої творчості на особистісний і художній розвиток музиканта.
Вивчення інструментальної ансамблевої музики відіграє значну роль у вихованні музиканта-професіонала. Ансамблеве музикування як форма творчого спілкування є найбільш довершеним засобом особистісного становлення митця. Сприяє професійній зрілості музиканта, розширює світогляд та формує високі моральні якості.

Основна л-ра: 1-3.

Додаткова л-ра: 2,3,7-9.

Тема 2. Робота над вихованням узгодженості колективного виконавства.

Однакове розуміння музикантами ідейно-художнього змісту музичних творів, логіки розвитку музичної думки, підкорення індивідуальних дій колективному завданню, ідентифікація виконавської техніки у різних партіях ансамблю. Виховання почуття співпраці, контакту, взаємодопомоги, здатності повести за собою та піти назустріч.

Основна л-ра: 1-3.

Додаткова л-ра: 2,3,7-9.

Змістовий модуль 2 (3 курс, 6 семестр)

Формування технічного та художнього аспектів ансамблевої гри.

Тема 1. Технологічні засади ансамблевого музикування та їх втілення.

Способи звуковидобування і звуковедення, відтворення засобів музичної виразності, організація горизонтального і вертикального ансамблевого звучання (темпо-ритмічний, динамічний, гармонічний, тембровий і технічний ансамблі).

Основна л-ра: 1-6.

Додаткова л-ра: 1, 2, 3, 5-7,9,11,14,15.

Тема 2. Реалізація творчого задуму в ансамблі.

Аналогічне розуміння виконавцями жанру, стилю та форми музичного твору, особливостей інтерпретації та логічне взаємне використання засобів музичної виразності; спільне емоційно-художнє переживання учасниками ансамблю.

Основна л-ра: 1-6.

Додаткова л-ра: 1-3, 5-7, 9,11,14,15.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	10	10	20	20
Робота на практичному занятті	10	10	100	20	200
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ					
Разом		-	145	-	255

6.2. Завдання для самостійної роботи студента

№	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
1.	Самостійна психологічна робота над вихованням почуття взаємодопомоги, співпраці, контакту.	2	Основна л-ра: 1,2. Дод. л-ра:2,3.	На занятті	5
2.	Домашня робота над вивченням ансамблевої партії.	2	Нотна література	На занятті	5
	Усього за V семестр	4			10
4.	Відпрацювання технічних труднощів у творах, що вивчаються. Робота над звуком, інтонацією, ритмом.	6	Нотна література	На занятті	5
6	Відпрацювання основних методів виховання сценічної витримки.	6	Основна л-ра: 1,2.. Дод. л-ра:2,3.	На занятті	5
	Усього за VI семестр	12			10
	Усього за навчальний рік	16			20

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форми проведення	Критерії оцінювання	Бали
Модульний контроль 1		
Прослухування під час роботи в класі	Читання з листа.	8
	Розуміння форми твору.	8
	Знання власної партії.	9
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 2		
Прослухування під час роботи в класі	Повний обсяг виконання твору.	8
	Відчуття ансамблю.	8
	Готовність до концертного виступу.	9
Максимальна кількість балів		25

6.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання: Екзамен – відкрите виконання.

Бали	Критерії
35 - 40	Студент продемонстрував досконале володіння музичним інструментом. Технічна майстерність на необхідному рівні. Складність програми відповідає вимогам. В грі присутнє відчуття стилю музики, що виконується. Гра стабільна, без текстових помилок.
29 - 34	Студент продемонстрував дуже добре володіння музичним інструментом. Допустив незначні випадкові технічні огріхи, які суттєво не впливають на загальну картину технічної майстерності. Складність програми відповідає вимогам. В грі присутнє відчуття стилю музики, що виконується. Гра відносно стабільна, проте мають місце незначні текстові неточності, які не порушують форми творів і не впливають на цілісне їх сприйняття.
25 – 29	Студент продемонстрував добрий рівень володіння музичним інструментом. Технічна майстерність добра, але допущені неточності у виконанні штрихів, нестабільна інтонація, не завжди якісне звуковидобування. Рівень складності програми відповідає вимогам, проте відчуття стилю, характеру музики та фразування не завжди логічне і переконливе. Мають місце деякі текстові неточності
19 - 24	Студент продемонстрував достатній рівень володіння музичним інструментом. Виявив недосконале володіння штриховою технікою, допустив багато інтонаційних неточностей, має проблеми з відтворенням складних ритмічних рисунків. Рівень складності програми середній або завищений щодо його виконавських можливостей. Розуміння стилю фрагментарне, фразування непереконливе. Використання динаміки і агогіки дещо хаотичне, непродумане. Артистизм невиразний. Виконання недостатньо стабільне. Текст відтворений з численними неточностями.
10 - 19	Студент продемонстрував посередній рівень володіння музичним інструментом. Виявив обмежені технічні можливості, слабку штрихову техніку і техніку виконання подвійних нот, акордів, нестабільне інтонування. Складність програми невисока. Не охоплена форма творів, нелогічне фразування. Мало використовує засоби художньої виразності – динаміку, агогіку. Артистизм не виявлений. Виконання програми нестабільне.
1 - 9	Виявлений низький рівень володіння інструментом. Неякісне звуковидобування, обмежене володіння штрихами. Фальшива інтонація. Значні проблеми з метроритмом. Складність програми недостатня, несформоване відчуття стилю, нерозуміння характеру музичних творів, невміння фразувати. Відсутній артистизм виконання. У тексті допущена велика кількість грубих помилок. Гра нестабільна.

7. Навчально-методична картка дисципліни

V семестр		VI семестр	
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2
Назва модуля	Культура спільного музикування – важлива сторона професійного виховання студентів-виконавців		Формування технічного та художнього аспектів ансамлевої гри.
К-сть балів за модуль	145		255
Заняття №			
Практичні	10	10	20
Теми занять	Тема 1. Вплив камерно-ансамблевої творчості на особистісний і художній розвиток музиканта.	Тема 2. Робота над вихованням узгодженості колективного виконавства.	Тема 1. Технологічні засади ансамблевого музикування.
	Тема 2. Реалізації творчого задуму в ансамблі.		
К-сть балів	1*10 =10 10*10 =100		1*20 =20 10*20 =200
Самостійна робота – к-сть балів	10		10
Види поточного контролю	Модульне контрольне прослуховування – 25 б.		Модульне контрольне прослуховування – 25 б.
Усього	145		255
Підсумковий контроль			залік
Коефіцієнт	Усього за період роботи 145		Усього за період роботи 255

8. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Апатский В. Основи теорії та методики духового музично-виконавського мистецтва / В. Апатский. – К. : НМАУ имени П.И. Чайковского, 2006. – 432 с.
2. Цимбал С., Цимбал К. 12 імпровізацій на теми джазових стандартів. Методично-репертуарний посібник для студентів ВНЗ/ С.Цимбал, К.Цимбал. К.: НВП Інтерсервіс, 2021. 188 с.

Додаткові:

1. Боровик М.К. - Український радянський камерно-інструментальний ансамбль / М.К. Боровик – К.: Музична Україна, 1968. – 207 с.
2. Василевич М.О. Формування досвіду сценічної витримки виконавців-інструменталістів у системі професійної мистецької освіти // Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття. – Матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції. К.: 2016. 751 с.
3. Завалко К.В. Формування готовності майбутнього вчителя музики до інноваційної діяльності. - Київ: [Electronic National Pedagogical Dragomanov University Repository ISSN:2310-8290](https://www.dnup.edu.ua/). 2013
4. Пляченко Т. М. Методика роботи з музично-інструментальними колективами : навч.-метод. посібник [для студ. мистецького ф-ту пед. університету] / Т. М. Пляченко ;[Рекомендовано Мін. освіти і науки України]. – Кіровоград : „Імекс-ЛТД”, 2009. –232 с.
5. Цимбал С., Цимбал К. Різдвяні цяцьки: фантазія на теми українських пісень. К.: НВП Інтерсервіс, 2022. 36 с.